

A POGÁNYOK ELHÍVÁSA ÉS MEGBÍZATÁSA

A zsidó népnek szabott idő, és ami belőle következett, miszerint: *„elvé-
tetik tőletek az Istennek országa, és oly népnek adatik, amely megtermi
annak gyümölcsét”* (Mt. 21,43.), teljesen világossá tette, hogy Isten elhívása
kizárólag csak kegyelemből történik. Ettől az időtől fogva vált világossá az,
amit Pál apostol nagyon határozottan képviselt: *„Mert nem mindnyájan
izráeliták azok, kik Izráeltől valók; Sem nem mindnyájan fiak, kik az Ábra-
hám magvából valók; hanem: Izsákban neveztetik néked a te magod. Azaz,
nem a testnek fiai az Isten fiai; hanem az ígélet fiait tekintí magul.”* (Róm.
9,6-8.)

Ami Izráel megkeményedett részét illeti, – ahogy Pál fogalmaz felőlük –
ők nem azért keményedtek meg, mert Isten elvetette őket, hanem fordít-
va, a megkeményedésük miatt nem tudott Isten már mit kezdeni velük. Ez
pedig azért következett be, mert a saját cselekedeteik által akartak érde-
met szerezni, és megalapozni Isten előtt az igazságukat, az Isten igazságát
pedig nem ismerték, és nem is akarták megismerni. Ezért Pál azt írja róluk:
*„Atyámfiai, szívem szerint kívánom, és Istentől könyörgöm az Izráel idves-
ségét. Mert bizonyágot teszek felőlük, hogy Isten iránt való buzgóság van
bennük, de nem megismerés szerint. Mert az Isten igazságát nem ismer-
vén, az ő tulajdon igazságukat igyekezték érvényesíteni, az Isten igazsá-
gának nem engedelmeskedtek.”* (Róm. 10,1-3.).

A Jézus által elindított Új-szövetség teljesen új szervezeti és tanítási
alapokra épült fel, aminek Jézus Krisztus és a közvetlen tanítványai, az
apostolok voltak az alapítói. Ettől kezdve már nem a zsidó legfőbb tanács,
a Szanhedrin volt hívatott megvizsgálni, majd pedig elfogadni vagy elvetni
a gyakorlati és elvi kérdéseket, hanem a Jeruzsálemben székelő apostoli
közösség gyakorolta ezt a jogkört a Keresztény Egyházban. Ettől fogva
minden problémát jelentő ügyben hozzájuk kellett fordulni, hogy *„Minde-
nek ékesen és jó renddel legyenek”* (1Kor. 14,40.). Ilyen eset volt az, amikor
az Antiokhiában lévő gyülekezettel kapcsolatban felmerült kérdésekre
hoztak határozatot. *„Mert tetszék a Szent Léleknek és nekünk, hogy semmi
több teher ne vettessék ti reátok ezeken a szükséges dolgokon kívül, Hogy
tartózkodjatok a bálványoknak áldozott dolgoktól, a vértől, a fűlvaholt ál-
lattól, és a paráznaságtól; melyektől ha megóvjátok magatokat, jól lesz
dolgotok.”* (Csel. 15,28-29;). *„A pogányokból lett hívők felől pedig mi írtunk,*

azt végezvén, hogy ők semmi ilyenfélét ne tartsanak meg, hanem csak oltalmazzák meg magukat mind a bálványoknak áldozott hústól, mind a vértől, mind a fűlvaholt állattól, mind a paráznságtól." (Csel. 21,25.).

Az igében található kinyilatkoztatásokból egyértelmű, hogy ebben a történelmi időben bekövetkezett változás nem a zsidó emberek üdvösségét érintő döntése volt Istennek, hanem csak a missziós küldetésre vonatkozó kiválasztásának a visszavonását jelentette. Ezzel a zsidó nép megszűnt Isten kiválasztott népe lenni az örökkévaló evangélium hirdetésére, ezt a kiválasztottságot a keresztény egyháznak adta át Jézus, vagyis ettől kezdve már a nemzeti helyett egy nemzetközi közösséget bízott meg a misszió parancsával. Szeretném hangsúlyossá tenni, hogy ez nem egy emberi elgondolás, nem egy igei kijelentés félreértelmezése, hanem Jézus Krisztus az Isten Fia nyilatkoztatta ki félreérthetetlenül. Jézus azt mondta: *„mondom néktek, hogy **elvéteik tőletek az Istennek országa**, és oly népnek adatik, amely megtermi annak gyümölcsét”* (Mt. 21,43). Viszont ebben az újonnan kiválasztott és megbízott közösségből nincsenek kizárva a zsidók, ők is részesei lehetnek ennek az újonnan választott népnek. De mint nemzet, mint választott nép, megszűnt a kiváltsága. A Bibliában található kinyilatkoztatások szerint Jézus nem vetett el senkit közülük, mint személyt, de ettől az időtől fogva mindenkinek magának kell eldönteni azt, hogy akar vagy nem akar a keresztény Egyházhoz tartozni, a Krisztusban való közösségéhez.

Jézus mennybemenetelét követően a prófécia szerint még három és fél év volt hátra a zsidóknak adott időből. Ez az időszak viszont már csak az utolsó kegyelmi időnek számított a zsidóság részére, ezért ekkor csak a zsidóság körében végezték a Jézusról szóló evangélium hirdetését a tanítványok. Ezzel az volt a célja Istennek, hogy a választott nép közül minél többen csatlakozni tudjanak azokhoz, akik már Krisztust elfogadva vihetik az evangéliumot az egész világra. Amikor azonban lejárt a próféciaiban meghatározott idő, akkor változás következett be, amit a következő szakkkal vezet be a Szentírás az Antiókiában végzett misszióval kapcsolatban. *„Mikor pedig látták a zsidók a sokaságot, betelének irigységgel, és el-lene mondának azoknak, miket Pál mond, ellenkezve és káromlást szólva. Akkor Pál és Barnabás nagy bátorsággal szólva mondának: **Szükséges volt, hogy először néktek hirdettessék az Isten igéje; de mivelhogy ti megveti-***

tek azt, és nem tartjátok méltóknak magatokat az örök életre, ímé a pogányokhoz fordulunk. Mert így parancsolta nekünk az Úr: Rendeltelek téged világossággul a pogányoknak, hogy légy üdvösségükre a földnek széléig." (Csel. 13,45-47.).

Amikor Isten visszavonta a zsidó néptől, mint nemzetől a misszióra adott megbízatását, és egy új népet választott magának az evangélium hirdetésére, akkor az új megbízatás tartalmi részében semmi sem változott. Ahogy a zsidó nép elhívásánál az volt Isten szándéka, hogy *„lesztek ti nékem papok birodalma és szent nép”* (2Móz. 19,6.), akként az újszövetségi Egyházzal szemben is ugyanez lett Isten szándéka és elvárása. *„Ti pedig választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet, megtartásra való nép vagytok”* (1Pét. 2,9.). Izráellel kapcsolatban úgy rendelkezett Isten, hogy *„a népeknek is világossággul adtalak, hogy üdvöm a föld végéig terjedjen”* (Ésa. 49,6.). Ekként bízta meg és küldte el Jézus a mindenkori tanítványait is az egész világra az evangélium üzenetével, hogy hirdessék *„Annak hatalmas dolgait, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket;”* (1Pét. 2,9.). *„Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szent Léleknek nevében, Tanítván őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam nektek:”* (Mt. 28,19-20.). Isten kezdettől fogva, mindig az embert akarta megváltani Krisztusban. Izráel elhívása, majd a keresztény Egyház megbízatása is csak arra vonatkozik, hogy ebben az isteni szándékban aktívan vegyenek részt Isten szolgálóiként, elhívott népeként, mások megmentésében.

Változás az Isten-imádat módjában

A zsidó népnek adott megbízatás visszavonásával párhuzamosan sok minden megváltozott az Isten és választott népe kapcsolatában. Mindekelőtt az Isten-imádat formája és módja, amit nagyon sok minden befolyásolt. Jézus halálával egy időben ugyanis a jeruzsálemi templom megszűnt Isten háza lenni, mert Isten megszüntette benne a személyes jelenlétét. Ezt pedig azzal juttatta kifejezésre, hogy *„a templom kárpítja... közepén... föléből az aljáig ketté hasadt”* (Mt. 27,51; Lk. 23,45.).

Ez az esemény azért volt rendkívüli jelentőségű, mert a kárpit mögötti volt a Szentek-szentje, az Isten személyes jelenlétének helyszíne, a frigyláda felett lévő kegyelemtrónnál, ahová még a főpap is csak egy évben egy-

szer léphetett be. Ekkor azonban Isten a függöny szétszakításával kinyitotta ezt a helységet, amivel azt fejezte ki, hogy ettől kezdve az Ő jelenléte megszűnt ott lenni. Ezzel a templom teljesen elvesztette a korábbi funkcióját, Isten jelenléte nélkül ugyanis nem lehetett tovább az Isten-imádat helyszíne, hanem csupán egy épület, a többihez hasonló.

Az evangéliumok feljegyzéseiben a tanítványok azt is megörökítették, hogy Jézus már előre jelezte ezt a lényeges változást, amikor a samáriai asszonnyal beszélgetett, akinek azt mondta: *„Asszony, hidd el nékem, hogy eljő az óra, amikor sem nem ezen a hegyen, sem nem Jeruzsálemben imádjátok az Atyát... De eljő az óra, és az most vagyon, amikor az igazi imádók lélekben, és igazságban imádják az Atyát: mert az Atya is ilyeneket keres, az ő imádóiu!.”* (Jn. 4,21; 23.). Ekkor ugyanis a jeruzsálemi templomban lévő kegyelemtróntól, – ami az imádat központját jelentette – a mennyei templomban lévő kegyelemtrónhoz került át az imádat helyszíne. Ezért írja Pál azt: *„Járuljunk azért bizodalommal a kegyelem királyi székéhez, hogy irgalmasságot nyerjünk és kegyelmet találjunk, alkalmas időben való segítségül.”* (Zsid. 4,16.). Ezen a helyen viszont már nem a Lévi törzséből való Áron fiai végzik a papi szolgálatot, hanem a mi nagy Főpapunk, Jézus Krisztus fogad bennünket, amikor hit által elé járulunk imádságos szívvel. *„Lévén annakokáért nagy főpapunk, aki áthatolt az egeken, Jézus, az Istennek Fia”* (Zsid. 4,14.), ezért *„Járuljunk Hozzá, igaz szívvel, hitnek teljességével”* (Zsid. 10,22.).

Mivel a zsidók nem értették meg Isten üzenetét, amit a szentély belső kárpitjának kettéhasításával fejezett ki, ezért tovább folytatták a templomban a megszokott ceremóniális szolgálataikat, mintha semmi sem történt volna. Isten, aki előre látta ezt a reakciónkat, nem akarta megengedni, hogy visszaéljenek a templomban végzett szent szolgálattal. Ezért több száz évvel korábban Dániel próféta által adott kinyilatkoztatást, amiben előre jelezte a szenthelyet érintő megmásíthatatlan döntését. Eszerint *„véget vet a véres áldozatnak és az ételáldozatnak”, „a várost és a szenthelyet elpusztítja a következő fejedelem népe”, „vége lesz mintegy vízőzön által, és végig tart a háború, elhatározottat a pusztulás”* (Dán. 9,26-27.).

A ceremóniális szolgálat csak előkép volt

A Jézus halálával bekövetkező változás következményeként a temp-

lomhoz kötődő minden ceremóniális szolgálat, így az áldozati rendtartás is elveszítette a funkcióját. A jeruzsálemi templom lerombolásával a ceremóniális szolgálatnak még a lehetősége is megszűnt. Pál apostol azt írja, hogy ezek a vallásos étellel kapcsolatos gyakorlatok isteni rendelkezésre működtek ugyan a maguk idejében, de Jézus Krisztus golgotai halálával elveszítették az aktualitásukat, mert ezek „*csak árnyékaik voltak a bekövetkező dolgoknak, de a valóság a Krisztusé*” (Kol. 2,17.). Az apostol a következőképpen összegzi ennek a lényegét.

„Mint hogy a törvényben a jövőendő jóknak az árnyéka, nem maga a dolgok képe van meg, ennél fogva azokkal az áldozatokkal, amelyeket esztendőnként szünet nélkül visznek, sohasem volt képes tökéletességre jutatni az odajárulókat; Különbén megszűnt volna az áldozás” (Zsid. 10,1-2.). Ezért egy jobb és tökéletesebb áldozatra volt szükség, amely képes megoldani az emberi család problémáját. Ez az áldozat „*Istennek ama Báránnyaként*” jelent meg, Aki nemcsak szimbolikusan szabadítja meg a bűnöst a bűnének terhétől, hanem valóságosan és véglegesen is „*elveszi a világ bűneit*” (Jn. 1,29.).

Erről a korszakváltásról, és ennek a Szabadítónak az eljövételéről számol be Pál a következőképpen: „*Ekkor ezt mondta: Ímé itt vagyok, hogy cselekedjem a te akaratodat. Eltörli az elsőt, hogy meghagyja a másodikat. Amely akarattal szenteltettünk meg egyszer s mindenkorra, a Jézus Krisztus testének megáldozása által.*” (Zsid. 10,9-10.).

A papság és áldozatok megváltozása

A zsidó népre szabott isteni rendelkezés szerint bekövetkezett változás miatt a lévitai papság szolgálatának a legjelentősebb része is elérkezett a végéhez, mert erre a szolgálatra való kiválasztásuk érvényét veszítette. Templom nélkül, áldozat bemutatás nélkül egyébként is hiábavalóvá vált a papi szolgálatoknak ez a része.

Ettől az időtől kezdve a lévitai papság helyett újra a Melkisédek rendje szerinti papság kapta a megbízatást Istentől. Pál a Zsidókhöz írott levelében emlékezik meg „*a papság megváltozásáról*” (Zsid. 7,12.), azt mondván, hogy a változás idején „*a Melkisédek hasonlatossága szerint áll elő más pap*” (Zsid. 7,15.), aki nem más, mint Jézus Krisztus. Mert Róla „*ez a bizonyágtétel: Te pap vagy örökké, a Melkisédek rendje szerint*” (Zsid. 7,17.).

„Neveztetvén az Istentől Melkisédek rendje szerint való főpapnak" (Zsid. 5,10.). Ezért a hitünk szerint „Krisztus pedig megjelenvén, mint a jövődő javoknak főpapja, a nagyobb és tökéletesebb, nem kézzel csinált, azaz nem e világból való sátoron keresztül, És nem bakok és tulkok vére által, hanem az ő tulajdon vére által ment be egyszer s mindenkorra a szentélybe, örök váltságot szerezve." (Zsid. 9,11-12.).

Dániel próféta is nagyon határozottan jelenti ki a prófétikus üzenetében, hogy amikor „kiírtatik a Messiás", akkor ezzel „véget vet a véres áldozat és az ételáldozat" (Dán. 9,26-27.) gyakorlásának, vagyis annak, hogy a templomban tovább folytassák az áldozatok bemutatásának ceremóniáját.

Istennek ama Bárányát viszont nem kell minden nap újra és újra megáldozni, mert az Ő áldozata annyival különb volt „a bakok és tulkok" áldozatánál, hogy csak egyszer kellett megtörténni, de ezzel „örök üdvösség szerzője lett" azok számára, akik hit által elfogadják Őt személyes Megváltójukként.

Változás a szövetségkötés módjában

Az Új-szövetség kezdetével megváltozott az Istennel való szövetségkötés módja, és ezzel együtt a gyakorlati és lelki élet szabálya is.

Izráel fiai számára még a nyolcadik napon végrehajtott körülmetélés szertartása jelentette a szövetségkötést. „**Ez pedig az én szövetségem, melyet meg kell tartanotok én közöttem és ti közöttetek, és a te utánnad való magod között: minden férfi körülmetéltessék nálatok. És metéljétek körül a ti férfitestetek bőrének elejét, és az lesz az én közöttem és ti közöttetek való szövetségnek jele. Nyolcnapos korában körülmetéltessék nálatok minden férfigyermek...**" (1Móz. 17,10-11.).

Szükségesnek tartom hangsúlyozni, hogy a szövetségkötésnek ez a módja viszont egyetlen izráelitának sem garantált üdvösséget. Ez csak lehetőséget és előjogot biztosított nekik a megváltás megismeréséhez, hogy az áldozataik bemutatása által kifejezhessék a Megváltóba vetett személyes hitüket.

Természetesen ezt is lehetett személytelenül és hit nélkül gyakorolni, és nagyon sokan ezt tették, aminek az lett a következménye, hogy Isten már elfordult az áldozataik bemutatásától, és az imádságaikat sem hallgat-

ta meg. Ésaías prófétán keresztül üzentte meg nekik: *„Mire való nékem véres áldozataitoknak sokasága? ezt mondja az Úr; megelégettem a kosok egészen égőáldozatait és a hizlalt barmok kövérét; s a tulkok, bárányok és bakok vérében nem gyönyörködöm; Ha eljöttök, hogy színem előtt megjelenjete, ki kívánja azt tőletek, hogy pitvarimat tapossátok? Ne hozzatok többé hazug ételáldozatot, a jó illattétel útálat előttem; újhold, szombat s ünnepre-felhívás: bűnt és ünneplést el nem szenvedhetek. Újholdaitokat és ünnepeiteket gyűlöli lelkem; terhemre vannak, elfáradtam viselni. És ha kiterjesztitek kezeiteket, elrejttem szemeimet előletek; sőt ha megsokasítjátok is az imádságot, én meg nem hallgatom: vérrel rakvák kezeitek.”* (Ésa. 1,11-15.). Ezért felszólította őket a változásra: *„Mosódjatok, tisztuljatok meg, távoztassátok el szemeim elől cselekedeteitek gonoszságát, szünjete meg gonoszt cselekedni; Tanuljatok jót tenni; törekedjete igazságra, vezesséte jóra az erőszakoskodót, pártoljátok az árvák és özvegyek ügyét.”* (1,16-17.). Végző summázatként pedig azt mondta Isten, amit Pál is idéz Ésaías üzenetéből: *„Ha Izráel fiainak száma annyi volna is, mint a tenger fővenye, a maradék tartatik meg.”* (Róm. 9,27.).

Jézus a szövetségkötésnek egy új formáját és módját vezette be, és tette az üdvösség feltételévé. Jézus azt mondta: *„Aki hisz és megkeresztelkedik, az üdvözül, aki pedig nem hisz elkárhozik”* (Mk. 16,16.). Vagyis az Istenel való szövetségkötéshez már nem a körülmetélkedés szükségeltetik, hanem a keresztség, ami viszont nem csak a pogányokra vonatkozó rendelkezés, hanem a zsidókból megtért keresztényekre is. *„Mert hiszen egy Lélek által mi mindnyájan egy testté kereszteltettünk meg, akár zsidók, akár görögök, akár szolgák, akár szabadok; és mindnyájan egy Lélekkel itattattunk meg.”* (1Kor. 12,13.). Jézus ugyanakkor azt is hangsúlyozta, hogy az igazi szövetségkötéshez most sem elég a keresztség, mint egy látványos cselekmény, hanem hitre is szükség van, mert *„hit nélkül lehetetlen Istennek tetszeni”* (Zsid. 11,6.). Pál kortársai is éppen ezt a hitüket veszítették el, ezért nem tudott Isten már mit kezdeni velük a továbbiakban.

Pál apostol a szövetségkötés módjának a megváltozását, vagyis a körülmetélés megszüntetését a következőképpen magyarázta és indokolta. *„Mert Ő benne lakozik az istenségnek egész teljessége testileg, És ti Ő benne vagytok beteljesedve... Akiben körül is metéltettetek kéz nélkül való körülmetéléssel, levetkezvén az érzéki bűnök testét a Krisztus körülmetélé-*

sében;" (Kol. 2,9-11.). Vagyis az igazi körülmetélés nem a testen kívül történik, hanem belül, a szívben, emberi szem számára nem láthatóan. Ezért „nem az a zsidó, aki külsőképen az; sem nem az a körülmetélés, ami a testen külsőképen van: Hanem az a zsidó, aki belsőképen az; és a szívnek lélekben, nem betű szerint való körülmetélése az igazi körülmetélkedés; amelynek dicsérete nem emberektől, hanem Istentől van." (Róm. 2,28-29.).

Változás a bűnrendezésben

Mivel az Újszövetség idején már érvényét veszítette az előképes áldozati rendszer, hiszen az igazi áldozat megáldozása megtörtént, ezért a bűnrendezés módjában is változás következett be.

Az Ószövetség idejéből való bűnrendezésnek a folyamatát a következőképpen lehet pontokban összefoglalni.

1. A bűnbocsánat elnyerése érdekében áldozatot kellett bemutatni az Isten által megadott törvények szerint. Ezek az áldozatok eléggé sokféle lehetek: bárány, galamb, tulok, stb. Lehetek ételáldozatok vagy véresáldozatok, lehetek bűnért vagy vétékért való áldozatok.
2. Mivel a „*bűn zsoldja halál*" (Róm. 6,23.), ezért „*vérontás nélkül nincsen bűnbocsánat*" (Zsid. 9,22.). A bűnrendezés érdekében ezért kellett megölni az oltárhoz vitt áldozatot, a felfogott véret pedig bevinni a szentélybe, és ott a bűnös halálát követelő törvény előtt bemutatni, hogy a bűn elvette méltó büntetését.
3. Az áldozati állatok vére a Megváltónak a Golgotán kiontott vérére mutatott előre, jelképesen Jézus Krisztus egyetlen és tökéletes áldozatára. Pál ezért írja azt, hogy ezek az áldozatok csak „*árnyékaik voltak a bekövetkezendő dolgoknak, de a valóság Krisztusé*" (Kol. 2,17.).
4. Az áldozatok bemutatásához szükség volt az Isten és az ember közötti közbenjárást elvégző papra is, akinek feladata volt a bűnös helyett és érdekében megtenni mindazt, amit a bűnös nem tehetett meg. A bűnös ugyanis csak az égőáldozati oltárig mehetett el, amikor Isten előtt akart megállni. Onnan viszont már csak a szolgálattevő pap végezhetett el a közbenjárás szolgálatát a bűnös képviselőjében.

A bűnrendezés szempontjából ezek az Isten által adott ceremoniális törvények és előírások érvényüket veszítették az igazi áldozat – Jézus

Krisztus – halálával, mivel „Istennek ama Báránya, aki elveszi a világ bűneit” megáldoztatott (Jn. 1,29.). Ezért ettől kezdve Isten új előírásokat és új jelképeket iktatott be és írt elő a bűnrendezés érdekében. Jézus az Úrvacsora cselekményét iktatta be a bűnrendezésünk érdekében, amikor visszaemlékezhetünk az értünk hozott hatalmas áldozatra.

Jézus megáldoztatásának viszont nem kell újra és újra megtörténni, hanem elég volt egyszer megtörténnie. Az Úrvacsora cselekményével mi sem áldozunk fel újra és újra Jézust, hanem csak megemlékezünk arról, hogy ez már megtörtént értünk. De minden Úrvacsora alkalmával emlékeztetjük magunkat arra, hogy Isten mennyire szeret bennünket, és milyen hatalmas áldozattal fejezte ezt ki előttünk. „Mert úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” (Jn. 3,16.).

Az ószövetségi időkben élők számára **előremutató** szimbólikus cselekmények voltak a bűnrendezésükkel kapcsolatban adott isteni előírások. Az újszövetségi időkben élők számára viszont **visszamutató** szimbólumokat adott Isten. Jézus is ezt hangsúlyozta, amikor beiktatta az Úrvacsora szertartását. „Mikor pedig evének, vevé Jézus a kenyeret és hálákat adván, megtöré és adá a tanítványoknak, és monda: Vegyétek, egyétek; ez az én testem. És vevén a poharat és hálákat adván, adá azoknak, ezt mondván: Igyatok ebből mindnyájan; Mert ez az én vérem, az új szövetségnek vére, amely sokakért kiontatik bűnöknek bocsánatára.” (Mt. 26,26-28.), „...**ezt cselekedjétek az én emlékezetemre**” (Lk. 22,19.). Pál apostol is a visszaemlékezés gondolatát hangsúlyozza: „Ezt cselekedjétek... az én emlékezetemre. Mert valamennyiszer eszitek e kenyeret és isszátok e pohárt, az Úrnak halálát hirdessétek, amíg eljövend.” (1Kor. 11,23-26.).